

Minnesanteckningar från möte i Arbetsgruppen på Fjärran Höjder 13/5 -09

Närvarande: Ingela Edkvist (HiG), Anna Sörebö (Landstingets projektkontor), Bernt Jonsson (Gävle Kommun), Bertil Thermaenius (presenteras nedan) samt Olov Dahlin (HiG)

Tidigare minnesanteckningar finns på:

<http://www.hig.se/Organisation/Institutioner/Institutionen-for-humaniora-och-samhallsvetenskap/Forskning/Tvarvetenskapligt-forum-for-halsostudier/Halsoparken-Fjarran-Hojder/Minnesanteckningar.html>

Bertil Thermaenius, som bjudits in till dagens möte, utbildade sig ursprungligen på Handels-högskolan men bytte sedan inriktning och blev arkitekt. Han har kommit att ägnat sig mycket åt kretsloppsbyggande och det som kallas permakultur (en förkortning av ”permanent kultur”).

Permakultur som begrepp myntades i Australien på 1970-talet av Bill Mollison, som senare fick ”The Right Livelihood Award” för sitt arbete att ha utvecklat detta system. Inom permakultur verkar man för att genomföra ekologiska systemlösningar i praktiken, där man vill se ett samhälle som är mer beroende av närskälighets försörjning och mindre beroende av storskaliga försörjningssystem. Permakultur är en praktisk, lokal strategi för global överlevnad och fred. Den är baserad på en etik som innebär att var och en tar ansvar för sin cell av jordens yta och håller den frisk. Permakultur har de naturliga ekosystemens mångfald, stabilitet och motståndskraft som förebild. Grunden i permakultur är en genomtänkt ”design” för den aktuella platsen. Vatten, växter, djur, boende och byggnader bildar tillsammans småskaliga och intensiva, mogna och självreglerande ekosystem. Den samlade avkastningen är riklig i förhållande till energiinsatsen. Permakultur inbegriper även ekologisk ekonomi, som stärker lokalsamhället i stället för att det eroderas. (sammandrag från broschyr om permakultur)

Bertil berättade om permakultur som idé och metod och utifrån sina erfarenheter av att ha designat och byggt platser inspirerade av detta tänkesätt. Han visade också bilder från olika platser, t.ex. Japan, där permakultur applicerats. Kretsloppshus han varit med att ta fram har inkluderat odlingar på friland och i växthus, höns och kaniner. Bertil talade om kaskaderings-principen som innebär att man låter avfallet gå via många olika nivåer i ekosystemet innan det når botten, dvs. man låter t.ex. kaninerna tugga i sig det de vill först, sedan blir det hönsens tur det som blir kvar bryter maskarna ned. På detta sätt återanvänds energin på ett optimalt sätt och en levande jord blir resultatet. Även en fiskdamm kan ingå i systemet som då kan matas med mask.

Tanken är att varje element i en konstruktion ska ha flera funktioner och att elementen ska vara ömsesidigt beroende till varandra. Varje funktion ska i sin tur gärna ha flera källor kopplade till sig så att ett intrikat system bildas där energi tillvaratas/nyttjas på bästa sätt.

Bertil pratade också om att man strävar efter en ”flikig design”, vilket innebär att man i odlingslandskapen vill komma bort från de räta linjerna och istället skapa flikar i odlingar och planteringar (t.ex. solfällor i skogsplanteringar där mikroklimat uppstår) för att öka kontaktytorna mellan olika ekosystem. På grund av denna så kallade kanteffekten är det i skogsbryn och andra bryn som den biologiska mångfalden är som störst. Man strävar efter små ekosystem där energin går i ett kretslopp.

Generellt handlar det om att se fenomen i naturen som resurser och inte som problem. Man ska inventera en plats egenskaper och utgå ifrån det befintliga och bygga vidare på det.

Vi sa att det skulle vara roligt om Bertil kunde ges möjlighet att vara med och tänka kring och utforma/designa Hälsoparken Fjärran Höjder i enlighet med kretsloppstänkandet inom permakultur. Ett sätt att börja få in ett sådant tänkande i vår process skulle kunna vara att ha en kurs i permakultur för arbetsgruppen och de som kommer att vara engagerade i projektet. Då skulle man få ett gemensamt engagemang, vilket är A och O för att ett projekt ska bli hållbart. Bertil skulle kunna hålla i en sådan kurs där man tillsammans tittar på och utvecklar tankarna kring hur Hälsoparken Fjärran Höjder skulle kunna bli ett fungerande ekosystem där människor, djur och växter ingår i kretsloppet. Olov pratar vidare med Bertil om att ha en sådan kurs till hösten.

Ett annat tips som Bertil hade var att göra ett studiebesök på Växhusets ekologiska centrum i Mobodarne utanför Söderhamn, som omsatt dessa idéer i praktik. Här är en länk till deras hemsida: <http://www.vaxhuset.se/index.htm>

Här finns hemsidan till Permakultur i Sverige:
<http://www.permakultur.se/Permakultur/Hem.html>

Här finns första kapitlet ur boken *Permakultur i ett nötskal* av Patrick Whitefield:
http://www.permakultur.se/Permakultur/Litteratur_files/Whitefield_kap1.pdf

Och här är Bertil Thermaenius hemsida: <http://www.arkitekt.se/arkitekt.nu/thermaenius>

Vid pennen Olov Dahlin